

KORRALDUS

08.04.2026 nr DM-135906-3

Punasoo turbatootmisala keskkonnaloo nr LVIM-015 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Osaihingu Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989) 12.03.2025 esitatud keskkonnaloo taotlusest, võttes aluseks veeseaduse § 191 lg 1, § 187 p 6, maapõueseaduse § 48, § 66 lg 2 p 2, § 67 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 ja 4 ja lg 4, § 56 lg 1 ja 2, § 59 lg 2 p 4 ning haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Muuta Osaihingu Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989) Punasoo turbatootmisala keskkonnaluba nr LVIM-015:

1.1.1. Pikendada keskkonnaluba nr LVIM-015 maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks kuni 13.04.2029 järgmisel tingimusel: kaevandamistegevus ja turbatootmine on lubatud üksnes tingimusel, et veerežiimi ei muudeta. Kraave ei tohi süvendada ega laiendada ning väljalaskmeid ei tohi muuta.

1.1.2. Lisada keskkonnaloale olemasolevad sademevee väljalaskmed Punasoo turbatootmisala sademevesi II koodiga LV040 ja Punasoo turbatootmisala sademevesi III koodiga LV045 ning määrata neile veekäitlusnõuded loa vormidel V4. ja V7.

1.1.3. Kanda keskkonnaloale mäeeraldise pindalaks 81,50 ha ja kaitise ehk mäeeraldise teenindusmaa pindalaks 119,76 ha ning aastaseks maksimaalseks tootmismahuks 6 tuh t.

1.1.4. Kanda loale 1 ploki hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru (aT) kogus 165 tuh t ja 2 ploki vähelagunenud turba aT kogus 44 tuh t; kaevandatava varu hästilagunenud turba kogus 133 tuh t ja vähelagunenud turba kogus 44 tuh t. Varu ja kaevandatava varu kogus seisuga 31.03.2024.

1.1.5. Määrata kaevandatud maa kasutamise otstarbeks taastuv soo, madal veekogu.

1.1.6. Määrata keskkonnaloale peatükis 3.4.3. toodud kõrvaltingimused.

1.1.7. Avalikustada keskkonnaloo muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.1.8. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Osäühingule Rakvere Põllumajandustehnika.

2. ASJAOLUD

2.1 Taotluse läbivaatamine

Osäühing Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989, aadress Puiestee tn 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond) esitas Keskkonnaametile 09.04.2024 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi KOTKAS) 09.04.2024 numbriga DM-128098-1) keskkonnaloa (nr LVIM-015 muutmise) taotluse. Keskkonnaamet palus taotlust parandada (KOTKAS 26.04.2024 numbriga DM-128098-3). Osäühingu Rakvere Põllumajandustehnika 12.03.2025 esitatud taotluse (KOTKAS 12.03.2025 numbriga DM-128098-12) võttis Keskkonnaamet menetlusse 02.04.2025 kirjaga nr DM-128098-14.

Taotletav Punasoo turbatootmisala asub Lääne-Virumaal Vinni vallas Palasi külas Punasoo turbaraba katastriüksusel (90004:003:0510) riigiomandisse kuuluval kinnistul. Riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Punasoo maardla (registrikaart nr 425) Punasoo turbatootmisala aktiivse tarbevaru plokki 1 ja 2. Tegemist on olemasoleva keskkonnaloa nr LVIM-015 muutmisega. Mäeeraldise teenindusmaa pindala on 119,76 ha, sealhulgas mäeeraldise pindala on 81,50 ha.

Mäeeraldisega seotud varu on seisuga 31.03.2024 järgmine:

Plokk 1 hästilagunenud turba varu on 165 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 133 tuh t) ja Plokk 2 vähelagunenud turba varu on 44 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 44 tuh t).

Taotluse kohaselt on maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks on 6 tuh t. Maavara kasutusalaadeks on aiandus ja põllumajandus. Taotletakse keskkonnaloa pikendamist 30 aastat (kuni 14.04.2055). Kaevandatud maa korrastamise otstarve on taotlusel taastuv soo, madal veekogu ja metsamaa.

Keskkonnaloa LVIM-15 muutmise taotlusega soovitakse vee erikasutuse loa osasse lisada kaks väljalasku. Tegemist on turbatootmisalal varasemalt olemas olnud väljalaskmetega, mida kehtivas keskkonnaloas nr LVIM-015 seni märgitud ei ole. Kuna nimetatud väljalaskmed paiknevad turbatootmisalal juba olemasolevatena, lisatakse need käesoleva loa muutmise käigus esmakordselt keskkonnaloale. Lisatavate väljalaskmete kaudu juhitud vesi suubub samamoodi Saunakünka kraavi (EELIS kood VEE1073101) nagu keskkonnaloas olemasolev väljalase (kood LV005).

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjale vastavust maapõueseaduses

(edaspidi MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi KeÜS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 "Keskkonnanaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloe taotluse ja loa andmekoosseis" sätestatud nõutele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv kokku 760 eurot on tasutud riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkt 1 ja 4 ning lõike 3 kohaselt kahes osas 09.04.2024 ja 15.01.2026.

Keskkonnanaloe andmise taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Eesti Geoloogiateenistus 21.03.2025 kiri nr 13-1/25-498).

Taotluse menetlusse võtmine

Osühing Rakvere Põllumajandustehnika esitas 09.04.2024 Punasoo turbatootmisala keskkonnanaloe muutmistaotluse. Keskkonnaamet esitas 26.04.2024 kirja nr DM-128098-3 ülevaatuses leitud puuduste kohta. Kirjas paluti taotluse seletuskirjale lisada peenosakeste tekke ja leviku arvutused.

Taotleja palus mitmeid kordi vastamise tähtaja pikendamist tulenevalt koostatava turba õhuheitmete arvutamise meetodika töö viibimisest. Seejuures viimases tähtaja pikendamist soovivas kirjas (KOTKAS 30.12.2024 numbriga DM-128098-10), paluti taotluse täiendamise pikendamist kuni 30.06.2025, millele Keskkonnaameti poolt vastati 31.12.2024 kirjaga nr DM-128098-11, kus Keskkonnaamet juhtis tähelepanu, et Punasoo turbatootmisala keskkonnanaluba nr LVIM-015 kehtib kuni 14.04.2025. Kuigi maapõuseaduse § 67 lg 7 alusel saab Keskkonnaamet menetluse lõpetamise ajaks pikendada keskkonnanaloe nr LVIM-15 kehtivust maksimaalselt ühe aasta võrra, võib täiendav parandustaotluse esitamise tähtaja pikendamine tuua kaasa olukorra, kus Keskkonnaamet ei jõua keskkonnanaloe kehtivuse pikendamist lõpuni menetleda ning keskkonnanaluba nr LVIM-015 kaotab kehtivuse.

Osühing Rakvere Põllumajandustehnika esitas 12.03.2025 muudetud taotluse (KOTKAS 12.03.2025 numbriga DM-128098-12).

12.03.2025 korraldusega nr DM-131565-1 pikendati Punasoo turbatootmisala keskkonnanaloe kehtivust MaaPS § 67 lg 7 alusel.

02.04.2025 kirjaga nr DM-128098-14 võttis Keskkonnaamet taotluse menetlusse.

Piirangud mäeeraldise mõjuraadiuses

Mäeeraldise ~650 m kaugusel põhjas paikneb Rakvere-Rannapungerja tee (nr 88) ning Punasoo turbatootmisala mäeeraldis on selle teega ühendatud kohaliku kruusateede kaudu ning sealt toimub turba väljavedu.

Lähim elu- või ühiskondlik hoone on Punasoo turbatootmisala teenindusmaast umbes 530 m kaugusel Kuusekännu kinnistul (katastritunnus 90004:003:0134) ja sellest kaugemale jääb veel

6 kinnistut, mille hooned on 635-1000 meetri kaugusel.

Punasoo turbamaardla teenindusmaast 500 meetri raadiuses ei esine muinsuskaitsealuseid objekte ning inimeste elumajasid.

Punasoo turbatootmisala mäeeraldise teenindusmaa piirneb lõunast Tudusoo looduskaitsealaga (EELIS kood KLO1000277) ning Tudusoo linnuala (RAH0000119) ja Tudusoo loodusala (RAH0000565). Sirtsu looduskaitseala on Punasoo turbamaardlast põhjas umbes 1176 m kaugusel.

Punasoo turbatootmisala mäeeraldise teenindusmaa 5 km raadiusesse jääb 2 kaljukotka elupaika ning 1 km raadiusesse 4 laanepüü elupaika, 1 metsise elupaik ja 1 tedre elupaik. Mäeeraldise teenindusmaast 500 m raadiuses on inventeeritud 15 kaitsealuse loomaliigi elupaika, 3 kaitsealuse taimeliigi leiukohta, 1 kaitsealuse sambliku leiukoht ning 500 m raadiuses on ka Natura 2000 elupaigatüübid 7110*, 7120, 9010*, 91D0*. Mäeeraldise teenindusmaale ulatuvad nendest 6 kaitsealuse loomaliigi elupaigad ja Natura elupaik 7110* ning mäeeraldisega piirnevad Natura elupaigad 7120, 9010*.

Punasoo turbatootmisala piirneb loodest maaparandussüsteemi Saunakünka 1/PÜ-46 Roela reguleeriva võrguga (maaparandussüsteem, edaspidi MS 1107310020070/ ehitis 001) ning mäeeraldise teenindusmaast ~100 m kaugusele itta jääb maaparandussüsteemi Tudu 3/PÜ-20 Tuduküla reguleeriv võrk (MS 1106820030100/ ehitis 003).

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 09.04.2024 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt peale selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Vinni Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Keskkonnavalitsuse taotlus on 02.04.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (KeÜS § 47 lg 2). Keskkonnaamet teavitas 02.04.2025 kirjaga nr DM-128098-14 piirinaabreid ja mõjutatud isikuid keskkonnavalitsuse taotluse menetluse võtmisest (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ei laekunud.

Keskkonnaamet küsis 02.04.2025 kirjaga nr DM-128098-15 Vinni Vallavalitsuselt Punasoo turbatootmisala keskkonnavalitsuse (nr LVIM-015) muutmistaotluse osas kohaliku omavalitsuse arvamust.

Vinni Vallavalitsus saatis Keskkonnaametile 11.06.2025 Vinni Vallavolikogu 19.05.2025 otsuse nr 14. Otsus tehti kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2 ning

maapõuaseaduse § 49 lg 6 alusel. Otsuse kohaselt nõustuti Osühingu Rakvere Põllumajandustehnika Punasoo turbatootmisalal kaevandamisloa muutmisega (KOTKAS 12.06.2025 numbriga DM-128098-18).

Keskkonnaamet küsis 11.04.2025 kirjaga nr DM-128098-16 Maa- ja Ruumiametilt Punasoo turbatootmisalal Osühingu Rakvere Põllumajandustehnika vee erikasutusele kooskõlastust.

Maa- ja Ruumiamet vastas 06.06.2025 kirjaga nr 6.2-2/23258 (KOTKAS 09.06.2025 numbriga DM-128098-17) ja andis kooskõlastuse Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Palasi külas paikneval Punasoo turbaraba (katastritunnus 90004:003:0510) katastriüksustelt lisavee juhtimiseks Saunakünka 1/PÜ-46 Roela maaparandusehitise kuivenduskraavidesse ja eesvoolu järgmistel tingimustel:

1. Tuleb tagada maaparandusehitiste ja -rajatiste korrashoid ning toimimisvõime (MaaParS § 47 ja § 49 lg 1 p 1).
2. Rajatavate settetiikide ja/või voolulaiendite mõõtmed ja puhastusvõime peab vastama turbatootmise maa-alalt juhitava vee kogusele.
3. Planeerida settetiikide puhastamise tihedus vastavalt kuivendusvees sisalduva hõljumi ja sette kogusele ning settetiigi mõõtmetele.
4. Kuivendusvee juhtimise tagajärjel ei tohi suurenda riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu Anguse jõgi (MS 1107310020000/ ehitis 001) hooldusvajadus.
5. Jälgida maaparandusehitiste kuivenduskraavide ja eesvoolude, mille kaudu turbatootmisalalt kuivendusvett välja juhitakse, seisundit, et vajadusel koostöös maaparandussüsteemi omaniku(de)ga korraldada hoiutööd või nende tööde hüvitamine.

Loa andja teavitas 16.02.2026 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (KOTKAS 16.02.2026 numbriga DM-128098-19) (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4). Loa andmise otsusele lisati keskkonnaloo taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhinnangu ja KMH algatamise otsuse eelnõu lisana seisukoha võtmiseks (KeHJS § 11 lõike 2²). Eelnõudega seotud seisukohad paluti esitada hiljemalt 02.03.2026. Eelnõude osas toimus avalik arutelu 04.03.2026 (arutelu protokoll on registreeritud KOTKAS 09.03.2026 numbriga DM-128098-22).

Eelnõudele esitati ettepanekuid (vt korralduse peatükist 3.5).

Loa andja täiendas keskkonnaloo eelnõud 04.03.2026 toimunud avaliku arutelu järgselt muutes kõrvaltingimust nr 9 ja eemaldades kõrvaltingimuse nr 10.

HMS § 49 lõige 4 sätestab, et kui eelnõud või taotlust muudetakse pärast väljapanekut isiku kahjuks, kelle õigusi eelnõu või taotlus puudutab, teavitab haldusorgan teda sellest ning annab talle võimaluse tutvuda eelnõu või taotlusega ja esitada selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet edastas täiendatud Punasoo turbatootmisala loa eelnõud tutvumiseks menetlusosalistele, sealhulgas loa taotlejale ja kohaliku omavalitsuse üksusele 13.03.2026 kirjaga nr DM-135906-1, arvamuse avaldamise tähtajaga 27.03.2026.

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. MaaPS § 48 kohaselt annab maavara kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS-e tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 11 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet käsitles keskkonnamõju (KMH) eelhindangus (KOTKAS 13.03.2026 nr DM-128098-24), keskkonnaloa muutmise taotlust ja leidis, et olemasolevate uuringute põhjal võib tegevust ilma olulise mõjuta jätkata lühema aja vältel kui on taotletav 30 aastat. Arvestades eelhindangus välja toodud keskkonnameetmetega (vt pt 3.4) järeldas Keskkonnaamet, et praeguse teabe alusel ei saa kinnitada, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju ning algatas keskkonnamõju hindamise. Seejuures toodi välja järgmist:

- Praeguste andmete kohaselt ei saa eeldada, et turbatootmisega ei kaasne olulist ebasoodsat mõju Tudusoo Natura 2000 linnualale (RAH0000119) ja Tudusoo Natura 2000 loodusalale (RAH0000565);
- Punasoo turbatootmisala kuivenduse mõju hindamiseks, tuleb teostada hüdrogeoloogiline uuring ning alles siis saab KMH raames järeldusi tuua, kas ja kui suur on mõju Tudusoo loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ning kas ebasoodsat mõju on võimalik leevendada.

Vaatamata asjaolule, et Punasoo turbatootmisala on teostatud pikaajaliselt turbatootmist, ei saa käesolevate andmete põhjal kindlalt väita, et Punasoo turbatootmisalal taotletava keskkonnaloa 30 aasta pikendamise jooksul keskkonnamõju puudub või selle ulatus ei suurene. Seetõttu on vajalik uuringute ja seirete läbiviimine alljärgnevalt:

- Hüdrokeoloogiline uuring Punasoo turbatootmisala märgala veerežiimi ja teiste hüdroloogiliste tingimuste mõjude hindamiseks keskkonnaloaga lubatud tegevuste tõttu;
- Natura 2000 mõjuhindang.

Peale nende uuringute läbiviimist ja KMH läbi viimist saab kaaluda Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa pikendamist taotluse kohaselt 30 aasta võrra ehk kuni 14.04.2055.

3.2 Kaalutlused loa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse Punasoo turbatootmisalale maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks antud keskkonnaluba nr LVIM-015.

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendumiseni.

Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra. Peatükis 3.1 ja 3.4 toodud põhjenduste alusel pikendatakse praegu luba kuni 13.04.2029.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale (MaaPS § 45 lõige 1). Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Punasoo turbatootmisala on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ §-s 2 nimetatud kaevandamiseks sobivate

turbaalade nimekirja. Kuna kaevandamiseks sobivad turbaalad tuleb ammendumisel korrastada, on otstarbekas Punasoo turbatootmisala kaevandamisega jätkata ja keskkonnanaloo pikendamine 30 aasta võrra oleks põhjendatud, vältimaks uute alade avamise vajadust ning lootes, et 30 aasta pärast saab ala korrastada. Samas peatükist 3.1 toodud järelduste alusel tagamaks kõikide keskkonnamõju meetmete sobilikust ei pikendata käesoleva korraldusega keskkonnanaloo 30 aastat.

Jääkvaru arvestus on vormistatud Punasoo turbamaardla Punasoo turbatootmisala jääkvaru uuringu aruandes (varu seisuga 31.10.2023, maavaravaru arvele võtmise otsuse number 1-17/24/336).

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnanaloo andja kaevandamise keskkonnanaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Punasoo turbatootmisala keskkonnanaloo (nr LVIM-015) muutmise taotluse 02.04.2025 kirjaga nr DM-128098-15 Vinni Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 02.06.2025. Vinni Vallavolikogu 19.05.2025 otsuse nr 14 (KOTKAS 12.06.2025 numbriga DM-128098-18) kohaselt nõustuti loa muutmise taotlusega.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehooldla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Punasoo turbatootmisala keskkonnanaloo nr LVIM-015 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki. Turba tootmisel lasundist välja tulevad kändud korjatakse kokku, kuivatatakse maksimaalselt 3 aastat ja realiseeritakse töötlemata küttepuiduna või kasutatakse olemasoleva taristu hooldamiseks või uue taristu rajamiseks. Sugekihti kasutatakse olemasoleva taristu hooldamiseks.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnanaloole jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleja keskkonnanaloole juurde jätmete eriosa.

Punasoo turbamaardla piires asuv Punasoo turbatootmisala on suures osas välja töötatud. Rajatud on kuivenduskraavid ja väljaveoteed.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnanaloo taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Punasoo turbatootmisala turba kaevandamisega jätkamine. Taotluses on toodud, et Osühing Rakvere Põllumajandustehnika on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes kaevandab aianduses ja põllumajanduses kasutatavat turvast Punasoo turbamaardlas Punasoo turbatootmisalal (keskkonnanaloo nr LVIM-015). Olemasoleva keskkonnanaloo kehtivusaja jooksul ei ole maavara võimalik ammendada, millest tulenevalt soovib taotleja pikendada olemasoleva loa kehtivusaega 30 aastaks.

Vaatamata asjaolule, et Punasoo turbatootmisalal on teostatud pikaajaliselt turbatootmist ei ole käesolevate andmete põhjal välistatud, et Punasoo turbatootmisalal taotletava keskkonnaloa 30 aasta võrra pikendamisel esineb ebasoodne keskkonnamõju Tudusoo looduskaitsealale, Tudusoo looduslale ja Tudusoo linnualale.

KeHJS § 3 lõike 1 punkti 2 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju juhul, kui kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ning tegevus ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega ega ole selleks otseselt vajalik.

Kui kavandatav tegevus on jaotatav eristatavateks osadeks ning eelhinnangu põhjal on võimalik järeldada, et osa tegevustest ei too eeldatavalt kaasa olulist ebasoodsat mõju Natura 2000 ala kaitse-eesmärgile, samas kui ülejäänud tegevuste puhul sellist mõju ei ole võimalik välistada, tuleb keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise küsimus lahendada nende tegevuste ulatuses, mille suhtes KeHJS § 3 lõike 1 punktis 2 sätestatud eeldus esineb. KMH eelhinnangu põhjal võib järeldada, et Natura 2000 ala kaitse eesmärkidele avaldub oluline mõju, mis tuleneb eeldatavasti veerežiimi muutustest. Punasoo turbatootmisalal juba väljatud turbavaru töötamise ja transpordi osas lubatud üksnes tingimusel, et veerežiimi ei muudeta. Kraave ei tohi süvendada ega laiendada ning väljalaskmeid ei tohi muuta.

KeÜS § 56 lõike 1 kohaselt võib keskkonnaloa andja anda enne keskkonnaloa taotluse tervikuna lahendamist keskkonnaloa mõneks taotluses märgitud tegevuseks, kui seda taotleb keskkonnaloa taotleja ja sellise tegevuse lubamisest keeldumise aluseid ei esine, või keelduda mõneks taotluses märgitud tegevuseks keskkonnaloa andmisest, kui keskkonnaluba selleks tegevuseks tuleb jätta andmata.

KeÜS § 56 lõike 2 kohaselt võib keskkonnaloa andja põhjendatud juhul otsustada keskkonnaloa osalise andmise ka omal algatusel. Sellisel juhul tuleb enne ära kuulata keskkonnaloa taotleja seisukoht keskkonnaloa osalise andmise kohta.

Riigikohtu halduskolleegium on märkinud, et keskkonnaloa andjal on võimalik anda loamenetluse ajaks ajutiselt luba osa taotletavate tegevuste elluviimiseks, näiteks olemasoleva olukorra säilitamiseks, kui kogu taotluse lahendamine venib (RKHKo 08.10.2018, nr 3-16-478, p 17). Punasoo turbatootmisalal ei ole tegevusega kaasnev oluline keskkonnamõju välistatud tegevuse jätkamisel veel 30 aastaks, mistõttu on vajalik algatada KMH. KMH eelhinnangus leiti, et enne, kui KMH käigus pole selgunud, et ebasoodsad mõjud Tudusoo looduskaitsealale ning Tudusoo loodus- ja linnualale on välistatud ning Keskkonnaamet on andnud selleks vastavad tingimused, on kaevandamistegevus ja turbatootmine võimalik KMH aruande koostamise perioodil vaid tingimusel, et veerežiimi ei muudeta (kraave ei süvendada ega laiendata ja väljalaske ei muudeta).

Seetõttu pikendab Keskkonnaamet käesoleva korraldusega keskkonnaloa kehtivusaega kuni 13.04.2029. Loa pikendamiseks 30 aasta võrra algatas Keskkonnaamet 13.03.2026 otsusega nr DM-128098-24 KMH.

3.2.2 Vee erikasutus

3.2.2.1 Lubatav tegevus

Veeluba (keskkonnaluba) on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseaduse (edaspidi VeeS) § 187 punkt 6). Punasoo turbatootmisala vee erikasutus (sademevee suublasse juhtimine) on reguleeritud keskkonnaloa nr LVIM-015 vee eriosas.

Loa muutmisega taotletakse kahe olemasoleva sademevee väljalaskme lisamist keskkonnaloale ning loa kehtivuse pikendamist 30 aasta võrra. Sademevesi juhitakse turbatootmisalalt Saunakünka 1/PÜ-46 Roela (MS 1107310020070/001) maaparandusehitise kuivenduskraavidesse ning Saunakünka kraavi (EELIS kood VEE1073101, (Saunakünka 1/PÜ-46 Roela maaparandusehitise eesvool) ja sealt Anguse jõkke (EELIS kood VEE1073100, maaparandussüsteemi/ehitise kood 1107310020000/001).

Punasoo turbatootmisala sademevesi II (LV040) ja sademevesi III (LV045) väljalaskmed on vastavalt Osaihing Rakvere Põllumajandustehnika 02.03.2026 kirjale olemasolevad väljalasud, mida ei ole varem keskkonnaloale kantud. Kuna nimetatud väljalasud on turbatootmisalal olemas, lisatakse need käesoleva keskkonnaloa muutmisega esmakordselt keskkonnaloale ning määratakse vastavad seirekohustused ja seirekohad. Seirekohustused hakkavad kehtima alates muudetud keskkonnaloa jõustumisest.

3.2.2.2. Nõuded vee erikasutusele

Kehtiva keskkonnaloa nr LVIM-015 kohaselt juhitakse turbatootmisala kuivendus- ja sademevett ära väljalaskmega Punasoo turbatootmisala sademevesi (kood LV005). Turbatootmisalalt ärajuhitav arvutuslik aastane vooluhulk on ca ~97,4 tuh m³. Turbakaevandusest ärajuhitav vesi puhastatakse settetiikides. Kuivendusevee suubla on Saunakünka kraav (VEE1073101), mis suubub edasi Anguse jõkke (EELIS kood VEE1073100). Saunakünka kraav on ka maaparandusehitis Saunakünka 1/PÜ-46 (MPS kood 1107310020070/001) eesvool.

Keskkonnaloa muutmistaotluse nr T-KL/1023630-2 kohaselt on olemasolevate sademevee väljalaskmete Punasoo turbatootmisala sademevesi II LV040 ja Punasoo turbatootmisala sademevesi III LV045 asukohad ja seirekohad Punasoo turbaraba kinnistul (katastritunnus 90004:003:0510). Punasoo turbatootmisala sademevesi II (kood LV040) väljalaskme asukoha ja seirekoha koordinaatideks X: 6567843; Y: 655643 ja Punasoo turbatootmisala sademevesi III (kood LV045) väljalaskme asukoha ja seirekoha koordinaatideks X: 6568201 Y: 655859 (määrus nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis” lisa 3 p 4.1, 7.3).

Maa- ja Ruumiamet on andnud tingimusliku kooskõlastuse Punasoo turbatootmisala vee erikasutusele, mis on peatükis 3.4.3 toodud keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimustena, mis on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 09.06.2025 dokumendi nr on DM-128098-17 all).

Turbatootmisalalt suublasse juhitava sademevee nõuded tulenevad VeeS ning määrusest nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“. Kehtival loal on väljalaskmel Punasoo turbatootmisala sademevesi (kood LV005) määratud järgmised lubatud saasteainete piirväärtused: biokeemiline hapnikutarve 15 mgO₂/l, heljum 40 mg/l, naftasaadused (süsivesinikud C10-C40) 5 mg/l, üldlämmastik 45 mg/l, üldfosfor 1 mg/l. Keskkonnanõuetel Keskkonnaamet neid ei muuda. Väljalaskme seire sagedus on loal üks kord poolaastas (II ja III kvartalis), mil tuleb seirata suublasse juhittavas vees biokeemilist hapnikutarvet, pH, heljumi, üldlämmastiku, üldfosfori sisaldust. Üks kord aastas (III kvartalis) tuleb seirata naftasaaduste (süsivesinikud C10-C40) sisaldust. Keskkonnaamet määrab Punasoo turbatootmisala sademevesi II LV040 ja Punasoo turbatootmisala sademevesi III LV045 järgmised lubatud saasteainete piirväärtused: biokeemiline hapnikutarve 15 mgO₂/l, heljum 40 mg/l, naftasaadused 5 mg/l, pH, üldlämmastik 45 mg/l, üldfosfor 1 mg/l. Väljalaskme seire sageduseks üks kord poolaastas (II ja III kvartalis), mil tuleb seirata suublasse juhittavas sademevees biokeemilist hapnikutarvet, pH, heljumi, üldlämmastiku ja üldfosfori sisaldust. Üks kord aastas (III kvartalis) tuleb seirata naftasaaduste (süsivesinikud C10-C40) sisaldust.

Keskkonnanõuetel nr LVIM-015 on kohustuste perioodil 10.10.2024 - 13.04.2026 teostatud väljalaskme omaseiret, mille 25.06.2024 võetud analüüsi tulemused analüüsiaktis VI24002626 vastasid nõuetele, piirväärtuste ületamisi ei olnud. Seega vastab suublasse juhittava kuivendusvee saasteainete sisaldus keskkonnanõuetele. Keskkonnaamet ei pea vajalikuks seirenõudeid muuta.

Kehtival loal ei ole lubatud vooluhulkasid määratud. Keskkonnaamet ei määra loas kuivendusveele lubatud vooluhulga kvartaalseid koguseid vastavalt loa taotlusele, sest kuivendusvee kogus sõltub sademetest ning lumesulamisveest, mille tekkimise koguse üle puudub ettevõtte kontroll. Loale märgitakse aastane lubatud vooluhulk 97,4 tuhat m³ (väljalaskmete lõikes LV005 – 39 260 m³, LV040 – 24 600 m³, LV045 – 33 512 m³ aastas). Suublasse juhittavad vooluhulgad määratakse arvutuslikult.

Punasoo turbatootmisala sademevee väljalaskmed sademevesi II (LV040) ja sademevesi III (LV045) lisatakse keskkonnanõuetele, kuna tegemist on olemasolevate väljalaskudega, mida ei ole varem keskkonnanõuetele kantud. Eespool nimetatud väljalaskudele määratakse keskkonnanõuetel seirekohustused sarnaselt keskkonnanõuetel olemasolevale väljalaskmele (kood LV005).

Keskkonnanõuetel lisatakse kõrvaltingimus, mille kohaselt on käesoleva korralduse alusel pikendatud loa kehtivuse ajal veerežiimi muutmine keelatud. Kraave ei tohi süvendada ega laiendada ning väljalaskmeid ei tohi muuta. Veerežiimi säilimise kontrollimiseks võrreldakse kraavide ja maapinna kõrgusandmeid kaardi andmetega, mis on toodud 2024 aasta geoloogilise uuringu aruandes (Geoloogiafondi number 9831). KMH menetluse käigus koostatakse hüdrogeoloogiline uuring, mille tulemuste põhjal täpsustatakse edasised veerežiimi tagamiseks vajalikud nõuded.

Keskkonnanõuetel kehtivust taotletakse pikendada 30 aasta võrra. Otsus loa kehtivuse pikendamise

perioodi kohta tehakse keskkonnamõju eelhinnangu tulemuste põhjal (vaata peatükki 3.1).

Ülejäänud muudetava keskkonnalaos nr LVIM-015 vee osas määratud nõuded ja kohustused jäävad kehtima.

3.2.3. Jäätmete käitlemine

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Punasoo turbatootmisala keskkonnalaos taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmeid ei teki. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada.

3.3 Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Punasoo turbatootmisala mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnalaos andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusotstarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnalaos andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneva võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada

energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Analüüsi tulemusena selgus, et taotletav turbatootmisala jäi mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskväärtuses seisundiklassi nr 2,1, mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“. Sellises seisundiklassis oleval alal kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus peab olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 17 510 740 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 133 tuhat tonni ning kaevandatava vähelagunenud turba kogus 44 tuhat tonni. Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides, ning seega üldist panust toidujulgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valmiva turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, võiks lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba koguseid, saadi eeldatavaks lisandväärtuseks kaevandamisel 8 212 800 eurot.

Keskkonnaameti hinnangul seega eeldatav kaevandamisel saadav rahaline kasu on väiksem, kui ökoloogiline kahju. Kuna ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud, siis kaalutluse tulemusel leiti, et maavara lõpuni ammendamine ja ala korrastamine on otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa pikendamiseks keeldumise alust ei esine.

Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lõige 1 koosmõjus KeÜS § 52 lõike 1 punktiga 7). MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Vinni Vallavolikogu 19.05.2025 otsusega nr 14 nõustuti Punasoo turbatootmisala kaevandamisloa muutmisega. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 13.03.2026 otsusega nr DM-128098-24 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et tuleb algatada keskkonnamõju hindamine (KMH) Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa nr LVIM-015 muutmise taotlusele arvestusega, et keskkonnaluba pikendatakse KMH menetluse ajaks kuni 13.04.2029. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust, kui luba pikendatakse KMH menetluse ajaks eelhinnangus toodud tingimustel.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja

selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Osühing Rakvere Põllumajandustehnika ei ole seisuga 07.04.2026 karistusregistrisse kantud kaevandamisjätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55, VeeS § 192).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.4 Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitteandmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud hüve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse rendileping keskkonnaloa alusel.

3.4.1 Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Vinni Vallavolikogu 19.05.2025 otsusega nr 14 nõustuti Osühingu Rakvere Põllumajandustehnika Punasoo turbatootmisala kaevandamisloa muutmisega. Otsuses ei esitatud tingimusi.

3.4.2 Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõju eelhinnangu ning

otsustanud 13.03.2026 kirjaga nr DM-128098-24 Punasoo turbatootmisala keskkonnanaloo muutmise taotlusele algatada keskkonnamõju hindamine (KMH) arvestusega, et keskkonnanaluba pikendatakse KMH menetluse ajaks kuni 13.04.2029. Eelhinnangus analüüsiti turbatootmisala tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et olemasolevat keskkonnanaluba ei saa pikendada praeguste teadmiste järgi taotluses soovitud perioodiks.

KMH eelhinnangus analüüsiti kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid ning kaaluti, kas olemasoleva teabe põhjal on võimalik veenduda, et olulised mõjud puuduvad ning keskkonnanaloo kehtivusaja pikendamine taotletud 30 aasta võrra on võimalik. Eelhinnangu järelduste kohaselt puudub kindel veendumus, et kaevandamisega jätkamine ei mõjuta negatiivselt Tudusoo Natura 2000 linnuala (RAH0000119) ja Tudusoo Natura 2000 loodusala (RAH0000565) ning seetõttu on põhjendatud algatada taotletavale tegevusele KMH. Eelhinnangus on esitatud keskkonnameetmed, mida järgides võib eeldada tegevusega kaasnevate mõjude väheolulisust lühiajaliselt ning keskkonnanaloo kehtivusaja pikendamine KMH läbiviimise ajaks (3 aastaks) on võimalik.

Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus keskkonnameetmed, millega tuleb loa menetlemisel arvestada, mis on väljatoodud peatükis 3.4.3. Leevendusmeetmete juures arvestati ka Maa- ja Ruumiameti 06.06.2025 kirjaga nr 6.2-2/23258 (KOTKAS 09.06.2025 numbriga DM-128098-17) esitatud kooskõlastuse tingimustega (väljatoodud peatükis 2.2).

Kehtivale loale on kantud järgmine tingimus: "Karjääri maa korrastatakse metsamaaks ja veekoguks". Eelhinnangus jõudis Keskkonnaamet järeldusele, et ala tuleks korrastada taastuvaks sooks ja madalaks veekoguks. Seega eemaldatakse kehtival loal olev tingimus ning loale kantakse korrastamise suunaks taastuv soo ja madal veekogu.

3.4.3 Keskkonnanalole kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnamõju eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel kavandas Keskkonnaamet keskkonnahäiringute leevendamiseks lisada antavale keskkonnanalole järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

1. Minimeerimaks võimaliku reostuse teket, tuleb kaevandamis- ja töötlemistehnika korrastada regulaarselt kontrollida ja masinate hooldustöid teha ainult selleks ette nähtud spetsiaalsetel hooldusplatsidel (kus esmased reostustõrjevahendid peavad olema kohe saadaval) või väljaspool mäeeraldist selleks ette nähtud kohtades. Õli või kütuse sattumist vette või pinnasesse tuleb vältida.
2. Tuleb tagada maaparandusehitiste ja -rajatiste korrashoid ning toimimisvõime (MaaParS § 47 ja § 49 lg 1 p 1).
3. Settetiikide ja/või voolulaiendite mõõtmed ja puhastusvõime peab vastama turbatootmise maa-alalt juhitava vee kogusele.
4. Planeerida settetiikide puhastamise tihedus vastavalt kuivendusvees sisalduva hõljumi ja sette kogusele ning settetiigi mõõtmetele.

5. Kuivendusvee juhtimise tagajärjel ei tohi suurenda riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu Anguse jõgi (MS 1107310020000/ ehitis 001) hooldusvajadus.
6. Jälgida maaparandusehitiste kuivenduskraavide ja eesvoolude, mille kaudu turbatootmisalalt kuivendusvett välja juhitakse, seisundit, et vajadusel koostöös maaparandussüsteemi omaniku(de)ga korraldada hoiutööd või nende tööde hüvitamine.
7. Kaevandamistegevus ei tohi kahjustada veekasutajate õigusi ning seda kohustust tuleb täita kogu kaevandamistegevuse ajal. Ettevõtte on kohustatud korraldama ja rakendama meetmeid, mis ennetavad põhjaveetaseme alanemist, põhjavee ja pinnavee kvaliteedi halvenemist. Ettevõtte peab kogu kaevandamistegevuse vältel tagama veerežiimi ja veekvaliteedi pideva jälgimise ning reageerima koheselt kui ilmnevad võimalikud negatiivsed mõjud. Keskkonnaametil on õigus esitada ettevõttele täiendavaid tingimusi negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks.
8. Punasoo turbatootmisala korrastamisprojekti koostamisesse tuleb kaasata mäeeraldise mõjualasse jäävate Tudusoo looduskaitsealal, Tudusoo loodus- ja linnuala kaitsealuste liikide elupaiganõudlust ja märgalade taastamist tundev ekspert.
9. Kaevandamistegevus ja turbatootmine on lubatud tingimusel, et veerežiimi ei muudeta. Kraave ei tohi süvendada ega laiendada ning väljalaskmeid ei tohi muuta. Veerežiimi säilimist kontrollitakse, võrreldes kraavide ja maapinna kõrgusandmeid 2024. aasta geoloogilise uuringu aruandes (Geoloogiafondi nr 9831) toodud andmetega. KMH menetluse käigus teostatakse hüdrogeoloogiline uuring, mille tulemuste põhjal täpsustatakse edasised veerežiimi tagamiseks vajalikud nõuded.

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Maa- ja Ruumiamet saatis 25.02.2026 kirjaga nr 7-1/25/4477-5 (KOTKAS 25.02.2026 numbriga DM-128098-20) oma arvamuse Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa muutmise korralduse ja keskkonnamõju hindamise algatamise otsuse eelnõude kohta. Kirjas paluti järgmist:

Punasoo keskkonnaloa väljastamise korralduse (ptk 3.2.2.1 ja 3.2.2.2) ja KMH algatamise (ptk 4.1.5) eelnõudes tuleb Ädara/ÜP106 Roela (MS 1107320010010/ ehitis 001) maaparandusehitise asendada Saunakünka 1/PÜ-46 Roela (maaparandussüsteemi/ehitise kood 1107310020070/001) maaparandusehitisega. Samuti tuleb üle vaadata KMH algatamise eelnõu ptk 4.1.5. lähimad looduslikud veekogud.

Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakonnal ei ole täiendavaid ettepanekuid Punasoo turbatootmisala keskkonnaloale kantavatele kõrvaltingimustele.

Keskkonnaamet võttis arvesse Maa- ja Ruumiameti arvamuse ja täiendas eelnõusid vastavalt.

Osühing Rakvere Põllumajandustehnika esitas 02.03.2026 oma seisukoha Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa eelnõude kohta (KOTKAS 02.03.2026 numbriga DM-128098-21). Seisukohale lisati OÜ Inseneribüroo STEIGER selgitus, mis käsitles vee väljalaske. Täpsemalt Osühing Rakvere Põllumajandustehnika kirja sisu leitav KOTKAS registreeritud kirja all. Alljärgnevalt on kokkuvõtvalt toodud kirja sisu ja taotleja poolne arvamus eelnõude osas. Siinkohal ei ole välja toodud kogu kirja sisu.

Kirjast selgub, et kehtivas Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa vee erikasutuse osas on

märgitud vaid üks väljalask, kuid looduses on neid alati olnud kolm. Seega taotleja ei soovi rajada kahte uut väljalasku, vaid taotleja soovib kõiki olemasolevaid väljalaske lisada loale. Seega tuleb lähtuda nende väljalaskude mõjust vastavalt.

Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika jaoks ei ole selgelt arusaadav, miks Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa pikendamise menetluse juures on vajalik KMH algatamine, piirkonnas on kaevandamistegevus kestnud juba aastakümneid. Taotlejale jäi arusaamatuks, miks ei piisa eksperthinnangutest või Natura hindamisest ja vaja on KMH hindamine. Lisaks käsitles taotleja neile segaseks jäänud KMH teemasid põhiliselt kaitsealuste liikide ja kaitsealade osas.

Taotleja kirja lõpus toodi kokkuvõtvalt välja järgnev:

Eeltoodust tulenevalt palub Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika pikendada keskkonnaloa nr LVIM-015 kehtivust kuni 30 aasta võrra selliselt, et Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika saab jätkata Punasoo turbatootmisalal kaevandamistegevust (sh freesimist) ilma keskkonnamõju hindamiseta. Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika palub jätta keskkonnamõju hindamine Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa nr LVIM-015 muutmise taotlusele algatamata. Ülejäänud tingimuste seadmist (välja arvatud kaevandamistegevuse keelamine), millised on eelnõudes sätestatud, peab Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika põhjendatuks.

04.03.2026 kell 15:00-16:50 toimus avalik arutelu Vinni vallas Pajusti klubis (Tartu mnt 11, Pajusti, Lääne-Viru maakond), kus käsitleti Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa KMH eelhinnangu ja keskkonnaloa eelnõusid. Arutelu protokoll on registreeritud KOTKAS 09.03.2026 numbriga DM-128098-22.

Avalikul arutelul küsis Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika, keskkonnaloa taotleja esindajana, kas on võimalik edasi minna ilma KMH algatamiseta eksperthinnangutega sarnaselt Soonuka turbatootmisalaga?

Keskkonnaameti esindajad selgitasid, et kuna Punasoo turbatootmisala piirneb väga suures osas Natura 2000 aladega, ei ole siin võimalik edasi minna ilma KMH algatamiseta. Natura 2000 alade osas on juba Euroopa Liidu poolt esitatud ranged nõuded.

Arutelul käsitleti Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika poolt 02.03.2026 saadetud kirja. Keskkonnaameti esindaja andis avalikul arutelul teada, et praeguse Keskkonnaametile keskkonnaloa nr LVIM-015 muutmise taotluse nr T-KL/1023630-2 alusel oli teada üksnes keskkonnaloal olev väljalask nimetusega Punasoo turbatootmisala sademevesi (kood LV005). Eelnõude koostamisel arvestati taotluses esitatud infoga, mille kohaselt kavandati keskkonnaloale lisada kaks uut väljalasku, mida ei olnud veel rajatud. KMH eelhinnangu käigus leiti, et mäeeraldise kraavidega seotud kuivenduse mõjud on kõige suuremaks mõjuteguriks Natura 2000 aladele. Seetõttu ei tohi veerežiimi halvendada, sealhulgas ei ole lubatud kuivenduskraavide süvendamine, laiendamine ega uute väljalaskude rajamine.

Arutelul otsustati Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa KMH eelhinnangu eelnõud täiendada taotleja poolt esitatud lisateabe põhjal. KMH aruande koostamise ajaks pikendatava

keskkonnaloa kõrvaltingimusi muudetakse selliselt, et lubatud on ka turba freesimine ning sellega seotud turbatootmistegevused tingimusel, et tegevustega ei muudeta veerežiimi. Taotleja esitatud andmete kohaselt on turbatootmisalal väljalaskmed, mida kehtivas keskkonnaloas nr LVIM-015 varem ei olnud. Kuna nimetatud väljalaskmed on turbatootmisalal olemas, lisatakse need nüüd loa muutmise esmakordselt keskkonnaloale ning neile määratakse vastavad seirekohustused ja seirekohad. Seire kohustused hakkavad kehtima alates muudetud keskkonnaloa jõustumisest.

Võrreldes loa eelnõuga kustutati lisandunud teabe põhjal loa eelnõult kõrvaltingimus 10 ja muudeti kõrvaltingimuse nr 9 sõnastust. Kõrvaltingimus nr 9 uues sõnastuses on järgnev: "Kaevandamistegevus ja turbatootmine on lubatud tingimusel, et veerežiimi ei muudeta. Kraave ei tohi süvendada ega laiendada ning väljalaskmeid ei tohi muuta. Veerežiimi säilimise kontrollimiseks võrreldakse kraavide ja maapinna kõrgusandmeid kaardi andmetega, mis on toodud 2024 aasta geoloogilise uuringu aruandes (Geoloogiafondi number 9831). KMH menetluse käigus koostatakse hüdroteoloogiline uuring, mille tulemuste põhjal täpsustatakse edasised veerežiimi tagamiseks vajalikud nõuded."

Keskkonnaamet edastas täiendatud Punasoo turbatootmisala loa eelnõud tutvumiseks menetlusosalistele, sealhulgas loa taotlejale ja kohaliku omavalitsuse üksusele 13.03.2026 kirjaga nr DM-135906-1, arvamuse avaldamise tähtajaga 27.03.2026.

Osaühingu Rakvere Põllumajandustehnika lepinguline esindaja Osaühing Advokaadibüroo Namm vandeadvokaat Kristiina Lee esitas 27.03.2026 Keskkonnaametile tagaside 13.03.2026 edastatud eelnõudele (KOTKAS 27.03.2026 nr DM-128098-25). Kirjas vastati keskkonnaloa nr LVIM-015 eelnõu osas. Esitati märkusi 13.03.2026 dokumendi DM-128098-24 osas, mille alusel on algatatud keskkonnamõju hindamine Punasoo turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnaloa nr LVIM-015 muutmise taotluses kavandatava tegevusele.

Käesoleva keskkonnaloa nr LVIM-015 eelnõu osas anti teada, et Osaühingul Rakvere Põllumajandustehnika ei ole vastuväiteid keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõule ning keskkonnaloa nr LVIM-015 eelnõule olukorras, milles Osaühingul Rakvere Põllumajandustehnika on võimalik loos viidatud tingimustel Punasoo turbatootmisalal keskkonnamõju hindamise läbiviimise ajal (s.o kuni 13.04.2029) tegeleda kaevandamistegevuse (sh freesimisega) ja turbatootmisega.

Keskkonnaamet kinnitab, et käesolev korraldus annab loa Osaühingul Rakvere Põllumajandustehnika tegeleda kaevandamistegevuse (sh freesimisega) ja turbatootmisega keskkonnaloas toodud tingimustel.

Maa- ja Ruumiamet saatis 02.04.2026 kirjaga nr 7-1/25/4474-8 (KOTKAS 02.04.2026 numbriga DM-135906-2) arvamuse Punasoo turbatootmisala keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa täiendatud eelnõude kohta. Kirjas teavitati, et Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakonnal ei ole täiendavaid ettepanekuid Punasoo turbatootmisala keskkonnaloale.

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima LKS, AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelespea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan
5. Vee erikasutusloa taotluse plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Maa- ja Ruumiamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Vinni Vallavalitsus

Kersti Ritsberg
vanemspetsialist
maapõuebüroo